

ВОЛНА
всеукраїнське об'єднання людей
з наркозалежністю

**Благодійний Фонд
«Всеукраїнське об'єднання людей з
наркозалежністю (ВОЛНА)»**
Код ЄДРПОУ 41549994
Поштова адреса: 02100
м.Київ, вул.Будівельників 21/9 оф.2
телефон: +380-50-909-29-62
електронна пошта: info@volna.in.ua

Вих. № 54/65 від 08.05.2020 р

Міністр закордонних справ України
Кулеба Д.І.

Міністр юстиції України
Малюська Д.Л.

Копія:
Уповноважений ВР України з прав людини
Денісова Т. Л.

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ-ЗВЕРНЕННЯ

Благодійна організація «Всеукраїнське об'єднання людей з наркозалежністю (ВОЛНА)», яка представляє інтереси спільноти та захищає права людей, які живуть з наркозалежністю в Україні, висловлює Вам щире подяку за Вашу позицію, спрямовану на Євроінтеграцію України.

Звертаємо вашу увагу на важливості виконання Україною взятих на себе зобов'язань перед міжнародними партнерами в процесах декриміналізації вживання наркотиків і просвіропейського курсу у питаннях наркополітики держави.

17 лютого 2020 року представниця «ВОЛНИ» Яніна Стемковська і старша програмна спеціалістка Євразійської асоціації зниження шкоди (ЕАСВ) Марія Плотко представили доповідь по наркополітиці в Україні на засіданні 67 сесії Комітету з економічних, соціальних і культурних прав Організації Об'єднаних Націй (далі Комітет) в Женеві (Швейцарія). За результатами прийнятих зауважень 6 березня 2020 року Комітет дав уряду України наступні рекомендації щодо вживання наркотичних речовин:

42. Визнаючи засновану на наукових даних політику держави-учасниці щодо наркотиків, в тому числі застосування таких програм, як програма опіоїдної замісної терапії та програми зниження шкоди, Комітет стурбований криміналізацією зберігання невеликих кількостей наркотичних засобів, що створює бар'єри для споживачів наркотиків для доступу до лікування та послуг зменшення шкоди через страх криміналізації. Комітет також стурбований високою поширеністю ВІЛ-інфекції та гепатиту С серед осіб, що вживають ін'єкційні наркотики, обмеженим доступом ув'язнених до програм опіоїдної замісної терапії та зменшення шкоди та соціальною стигматизацією споживачів наркотиків. Комітет із занепокоєнням відзначає відсутність інформації про комерціалізацію деяких програм опіоїдної замісної терапії і про контроль з боку влади за цими програмами (стаття 12).

43. Комітет рекомендує державі-учасниці застосовувати послідовний, заснований на правах людини, підхід до споживачів наркотиків і розглянути питання по декриміналізації зберігання наркотиків для особистого споживання. Комітет також закликає державу-учасницю продовжувати свої зусилля з розширення програм зменшення шкоди, зокрема в тюрмах, і забезпечувати якість і адекватність комерційних програм опіоїдної замісної терапії. Державі-учасниці слід також вжити необхідних заходів по боротьбі з соціальною стигмою по відношенню до споживачів наркотиків шляхом навчання співробітників поліції, соціальних

працівників, співробітників по захисту дітей і медичних працівників та підвищення обізнаності громадськості, особливо про право споживачів наркотиків на здоров'я.

Сьогодні Україна вступила в епоху великих змін. Після підписання 21 березня/27 червня 2014 року Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом в Україні була значно вдосконалена законодавча та нормативно-правова база, а незадовго до того була прийнята Стратегія державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року, однак не були вирішені ключові питання щодо людей, які вживають наркотики, державна політика щодо них все ще залишається каральною. Про це свідчить прийняття Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 20.12.2019 року (набрання чинності 01.07.2020 року), відповідно до якого діяння за ознаками ч.1. ст.309 Кримінального кодексу України (незаконне зберігання наркотиків у розмірах більше, ніж "невеликі") буде називатися "кримінальним проступком", а не злочином, як зараз. У той же час розмір штрафу за таке правопорушення збільшується у 20-30 разів, максимально 51 000 грн. (у попередній редакції - 1700 грн.). В той же час термін максимального покарання за ч.1. ст. 309 у вигляді "обмеження волі" збільшується з 3 до 5 років.

17 січня 2020 року у Верховній Раді України був зареєстрований Проект Закону №2784 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними». Законопроект містить положення, що прямо суперечать чинній стратегії державної політики щодо наркотиків та не відповідає загальним принципам нормотворення, зокрема, принципам гуманізму, верховенства права, толерантності та науковості, а також зобов'язанням, взятим на себе Україною в рамках підписаних нею міжнародних угод. Поки законопроект повернутий на доопрацювання.

Люди які вживають наркотики, особливо ін'єкційним шляхом, є найбільшою групою ризику серед населення щодо інфікування ВІЛ/ТБ/вірусних гепатитів. Рівень поширення ВІЛ-інфекції серед споживачів ін'єкційних наркотиків залишається одним з найвищих в Європі (19,7 відсотка), що несе безпосередню загрозу громадянам України.

З початку розвитку епідемії ВІЛ-інфекції/СНІДу всі послуги з профілактики серед представників груп підвищеного ризику інфікування ВІЛ надаються за кошти донорів громадськими, благодійними, релігійними, державними організаціями. Лише останніми роками відбувається поступове зростання залучення державних та місцевих (окремі регіони) бюджетів до фінансування послуг заходів з подолання епідемії ВІЛ.

Дискримінація людей, які вживають наркотики та надмірно висока криміналізація їхніх дій є однією з головних причин, яка не дає змогу зупинити та взяти під контроль не тільки поширення в Україні рівня споживання наркотиків, але й її побічних ефектів, зокрема, залежних розладів та епідемії ВІЛ/СНІДу, туберкульозу, вірусних гепатитів.

Нині люди, які вживають наркотики, є водночас об'єктом політичної боротьби з наркотиками та профілактики ВІЛ. Стосовно людей які вживають наркотики ця політика обмежується кримінальним переслідуванням. Люди цієї категорії перебувають у соціальній ізоляції, стають жертвами стигматизації і дискримінації, зазнають високого ризику насильства з боку правоохоронних органів і упередженого ставлення у медичних закладах. **Всі ці фактори віддаляють людину, яка вживає наркотики, особливо тих, хто вже має залежні розлади, від отримання доступного науково-обґрунтованого лікування наркозалежності, профілактичних послуг з ВІЛ/СНІДу та туберкульозу та сприяють поширенню соціально-небезпечних захворювань серед населення України.**

Пропозиції від благодійної організації «Всеукраїнське об'єднання людей з наркозалежністю (ВОЛНА)» наступні:

1. Декриміналізація відповідальності за *статтею 309 КК України «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту». А, саме - скасувати діючу редакцію диспозиції частини першої статті 309 КК, а її зміст*

трансформувати у відповідну норму частини першої статті 44 КпАП (Незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилка наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту у невеликих розмірах). Це обумовлено тим, що діюча редакція статті 44 КпАП і частина перша статті 309 КК за змістом практично співпадають і створюють умови для корупційних дій.

БО «ВОЛНА» раніше зверталася до Верховної Ради України та президента України щодо прийняття ПРОЕКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ від 18.05.2018 р. №8378 Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та протидії їх незаконному обігу, в якому були запропоновані такі зміни.

Тобто, пропонувалось встановити кримінальну відповідальність за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення або пересилку наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту тільки у великих розмірах. У пояснювальній записці зазначено, що метою законопроекту є приведення чинного законодавства до вимог Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року, а також надання пріоритетності медико-профілактичним заходам наркополітики над репресивними і активізація боротьби правоохоронних органів з організованою наркозлочинністю.

Комітет Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності розглянув на своєму засіданні 27 лютого 2019 року (протокол №105) проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та протидії їх незаконному обігу (реєстр. № 8378), поданий народними депутатами України Кожем'якіним А.А., Домбровським О.Г. та Бухарєвим В.В.

Для досягнення вказаної мети у законопроекті пропонується внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), Кримінального кодексу України (далі – КК), а також до законів України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» та «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсор», відповідно до яких: 1) доповнити КУпАП новими статтями 44-3 «Незаконні виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів без мети збуту» (декриміналізувавши положення частини першої статті 311 КК «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів»), 44-4 «Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів» (скасувавши при цьому кримінальну відповідальність за відповідні діяння, які наразі передбачені ч. 1 ст. 320 КК), 106-3 «Порушення встановлених правил посіву або вирощування снотворного маку чи конопель», поклавши на районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (суддів) обов'язок щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ч. 1 ст. 44-3, статтями 44-4, 106-3 КУпАП у редакції проекту (зміни до статті 221 КУпАП), а на органи Національної поліції – про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 44-1, ч. 1 ст. 44-3 КУпАП у редакції проекту; 2) надати право складати протоколи у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 44-3, 44-4, 106-3 КУпАП (у редакції проекту) уповноваженим на те посадовим особам органів внутрішніх справ (Національної поліції) (зміни до ст. 255 КУпАП); 3) суттєво пом'якшити покарання за злочини, передбачені статтями 307 КК «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів», 309 КК «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту», 311 КК «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання з метою збуту або збут прекурсорів»; 4) відмовитись від примусового лікування осіб, хворих на наркоманію (крім осіб, хворих на розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психо-активних речовин в установах виконання покарань), (зміни до Закону України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними») тощо.

Міністерство юстиції України висловило позицію щодо необхідності доопрацювання норм законопроекту, оскільки поза увагою залишились такі діяння, як незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів, що призначені для виробництва або виготовлення наркотичних засобів чи психотропних речовин з метою збуту у невеликих розмірах, а також вказане діяння без мети збуту у великих розмірах.

Генеральна прокуратура України та Міністерство внутрішніх справ України вважають, що законопроект потребує доопрацювання.

Національна поліція висловлює застереження, що частина передбачених законопроектом змін може призвести до втрати контролю над обігом наркотичних засобів, що призведе до погіршення криміногенної ситуації.

Фахівці Інституту законодавства Верховної Ради України вважають, що запропонований законодавчий підхід гуманізації відповідальності за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту заслуговує на підтримку.

Народні депутати України – члени Комітету в ході опрацювання законопроекту зазначили, що законопроект є актуальним, тому що законодавство України у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів потребує удосконалення, а висловлені зауваження можуть бути враховані під час підготовки законопроекту до другого читання. Окрім того, законопроект направлений на гуманізацію кримінального законодавства у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

З огляду на вищезазначене Комітет одностайно ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду на пленарному засіданні в першому читанні зазначений законопроект прийняти за основу.

29 серпня 2019 року законопроект було відкликано та альтернативний на сьогоднішній день не зареєстровано.

2. Перегляд «Таблиці граничних розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів», затверджених Наказом №188 МОЗ України від 01.08.2000 р., в частині приведення їх до адекватних науково-обґрунтованих розмірів», що виключатиме можливість притягнення до кримінальної відповідальності за незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилку наркотичних засобів без мети збуту для власного вжитку в невеликих розмірах.

Такі наміри з боку держави містяться у Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року. Слід зазначити, що Стратегія базується на положеннях Конституції України, національного законодавства та на відповідних міжнародно-правових документах ООН, Ради Європи, включаючи Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод, згідно з якою ніхто не може бути підданий покаранню, нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню. Поріг притягнення до кримінальної відповідальності в Україні надзвичайно низький: невеликі розміри, за які наступає кримінальна відповідальність, значно менші за середню разову дозу для наркозалежної людини. Так, згідно з наказом МОЗ України №188 «Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу» Міністерством охорони здоров'я України затверджені такі таблиці, та визначено так званий «пори́г» притягнення до кримінальної відповідальності. Наголосимо, що цей поріг в Україні є набагато нижчим, ніж у більшості Європейських країнах. Через науково-необґрунтовані розміри умовної добової дози, яка покладена в основу обчислень невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів і психотропних речовин, що знаходяться у незаконному обігу, виникає можливість зловживань (у тому числі і корупційних) при кваліфікації злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків. В результаті реальна разова доза психоактивної речовини при такому обчисленні умовної добової дози перетворюється на кілька разових доз і, як наслідок, злочин кваліфікується за тією частиною статті 309 КК, яка передбачає більш суворе покарання. Таким чином, на підставі необґрунтовано низьких «порогів», за дії, що в

Міжнародні організації є важливою складовою частиною системи безпеки та розвитку України. Вони надають технічну допомогу, фінансову підтримку, а також консультативні послуги. Найбільш активними є такі організації: МВФ, Світовий Банк, Євробанк, Євразійський Банк реконструкції та розвитку, а також Організація економічного співробітництва та розвитку. Вони надають важливу підтримку в сфері економіки, освіти, охорони здоров'я, а також у галузях енергетики, транспорту, інформаційних технологій та інших важливих галузях. Крім того, вони надають фінансову допомогу на різних етапах розвитку країни.

Окремі міжнародні організації надають технічну допомогу, фінансову підтримку, а також консультативні послуги. Вони надають технічну допомогу, фінансову підтримку, а також консультативні послуги. Найбільш активними є такі організації: МВФ, Світовий Банк, Євробанк, Євразійський Банк реконструкції та розвитку, а також Організація економічного співробітництва та розвитку. Вони надають важливу підтримку в сфері економіки, освіти, охорони здоров'я, а також у галузях енергетики, транспорту, інформаційних технологій та інших важливих галузях. Крім того, вони надають фінансову допомогу на різних етапах розвитку країни.

Слід зазначити, що всі ці організації надають технічну допомогу, фінансову підтримку, а також консультативні послуги. Вони надають технічну допомогу, фінансову підтримку, а також консультативні послуги. Найбільш активними є такі організації: МВФ, Світовий Банк, Євробанк, Євразійський Банк реконструкції та розвитку, а також Організація економічного співробітництва та розвитку. Вони надають важливу підтримку в сфері економіки, освіти, охорони здоров'я, а також у галузях енергетики, транспорту, інформаційних технологій та інших важливих галузях. Крім того, вони надають фінансову допомогу на різних етапах розвитку країни.

Процес залучення міжнародних організацій до роботи з українськими підприємствами, зокрема, в галузях економіки, освіти, охорони здоров'я, а також у галузях енергетики, транспорту, інформаційних технологій та інших важливих галузях. Крім того, вони надають фінансову допомогу на різних етапах розвитку країни.

Організації, які виступають партнерами МВФ та Світового Банку щодо розвитку України:
якім чином вони вносять свій внесок у розвиток української економіки:

1. Грантова програма "Кредитна"
2. Грантова програма "СРП" (Світовий Банк)
3. Грантова програма "Кредитна"
4. Грантова програма "Морська"
5. Грантова програма "Транспортна"
6. Грантова програма "СРП" (Світовий Банк)
7. Грантова програма "СРП" (Світовий Банк)
8. Грантова програма "СРП" (Світовий Банк)
9. Грантова програма "СРП" (Світовий Банк)

Які чинники впливають на процес залучення міжнародних організацій до роботи з українськими підприємствами?

Україна

Україна
СРП (Світовий Банк)

Україна
СРП (Світовий Банк)

№

№

№